

LUONNONMUKAISEN MAATALOUSTUOTANNON VALVONTA 2025

Tämä kirje sisältää ohjeita ja tietoja ajankohtaisista luonnonmukaisen maataloustuotannon valvontaan liittyvistä asioista.

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomutarkastukset vuonna 2025
2. Valmistautuminen luomutarkastukseen
3. Tunnista ja hallitse jäämäreiskejä luomutuotannossa kielletyistä aineista
4. Näytteenotto luomutiloilla
5. Luomusertifikaatit löytyvät sähköisestä rekisteristä
6. ELY-keskusten ja Ruokaviraston luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Muutoksia ja täydennyksiä luomukasvintuotannon ehtoihin
2. Luomulisäysaineistorekisteri, kansallinen luettelo ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa
3. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä
4. Malliasiakirjoja ja lomakkeita

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. EU:n uusi luomuasetus, tutustu tuotantoehtoihin
2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu
3. Eläinten myynti ja osto
4. Luomueläinten ruokintaan uusia vaihtoehtoja
5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA VUONNA 2025

1. Luomutarkastukset vuonna 2025

Luomutarkastuksia maataloilla tehdään koko kalenterivuoden ajan ja osa tarkastuksista tehdään kasvukauden ulkopuolella. Vuosittaisten tarkastusten lisäksi osalle toimijoista, vähintään 10 prosenttia, tehdään ylimääräisiä tarkastuksia. Lainsäädännön mukaisesti vähintään 10 prosenttia kaikista tarkastuksista on tehtävä ilman ennakoilmoitusta.

Jäljitettävyyden ja taseiden tarkastukset

EU:n luomusasetuksen mukaan jokaisen paikan päällä tehtävien tarkastusten on sisällettävä kirjanpitoasiakirjojen tarkastuksena tehtävät jäljitettävyyden tarkastus ja massatase tarkastus. Jäljitettävyyden tarkastuksessa on tarkoitus selvittää, ovatko toimijan tuottamat tai vastaanottamat tuotteet tuotantoehtojen mukaisia. Massatase tarkastuksessa määritetään tuotteiden panoksen (raaka-aineiden) ja tuotoksen eli lopputuotteiden tase. Tarkastaja valitsee yhden tuotteen tai raaka-aineen, jonka taseen hän käy läpi tarkastuksella tietyllä aikavälillä. Alkutuotannossa massatase tarkastusten huomio on raaka-aineiden taseissa (varastotaseissa), kun tilalla ei ole tuotteiden valmistusta (lopputuotteiden tase).

Vuosivarmennus eli vuosittaisen fyysisen tarkastuksen korvaava menettely

Vuonna 2025 kaikissa ELY-keskuksissa on otettu käyttöön uusi toimintatapa, vuosivarmennus. Vuosivarmennus korvaa fyysisiä vuositarkastuksia vähäriskisten luomutoimijoiden osalta ja mahdollistaa jopa 24 kuukauden tarkastusvälin.

Ruokavirasto määritellyt vähäriskisiksi toimijat, joilla on luomuvalvonnassa olevaa peltoviljelyä alle 120 ha tai pelkkää perusmallin mukaista luomukeruualueita. Lisäksi toimijan on täytynyt kuulua luomuvalvontaan vähintään kolme vuotta eikä hänellä saa olla markkinointikieltoja kolmen edellisen vuoden ajalta tai korjauskehotuksia, joihin on liitetty määräaika.

Vuosivarmennus toteutetaan siten, että toimija vastaa ELY-keskuksen lähettämään sähköiseen kyselyyn, jossa kartoitetaan toimijan keskeisimpiä toimintoja, joihin liittyy mm. varastot (tärkeimpien tuotteiden varastomäärien osalta) ja mahdollisia merkittäviä muutoksia ja suunnitelmia toiminnassa.

ELY-keskukset ovat tiedottaneet vähäriskisiä toimijoita mahdollisuudesta vuosivarmennusmenettelyyn. Vuosivarmennuksen fyysisen vuositarkastuksen sijasta valinneet toimijat maksavat valvonnan perusmaksun, mutta ei aikaperusteista tarkastusmaksua.

2. Valmistautuminen luomutarkastukseen

Asiakirjat luomutarkastusta varten

Varmista ennen luomutarkastusta, että tarvittavat asiakirjat ovat päivitetty ja saatavilla. Varmista myös, että ne verokirjanpidon tositteet, joilla on merkitystä luomutarkastusten kannalta, ovat saatavissa tarkastuksen yhteydessä:

- **Luomusuunnitelmat** (kasvintuotanto ja eläintuotanto):
 - Kasvintuotannon luomusuunnitelma.
 - Huom! Erillisiä, paperisia peltolohkokarttoja ei tarvita niiltä osin, kun tiedot ovat saatavissa internetistä, esim. www.peltolohkot.fi.

- Eläintuotannon osalta tulee varmistaa, että suunnitelma on yksityiskohtainen ja sisältää mm. mahdolliset poikkeusjärjestelyt.
- **Kopio tukihakemuksen kasvulohkolomakkeesta 102B tai tallennusilmoitus**
 - Tarkemmat ohjeet viljelijätukien hakuoppaasta: Ruokavirasto > Tuet > Maatalous > Hakuoppaat ja -ohjeet [Hakuoppaat ja -ohjeet - Ruokavirasto](#).
- **Varastokirjanpito taseineen**
 - Varmista, että käytössäsi on varastokirjanpidon mallilomake tai muu systemaattinen tapa varastokirjanpitoon ja taseiden laskemiseen. Huomioi varastokirjanpidossa myös erot arvioitujen varastomäärien ja tilitysten välillä sekä mahdolliset hävikit. Varmista, että myös pystyyn myydyt ja luovutetut tuotteet ja sadot on merkitty varastokirjanpitoon.
- **Kasvulohkokohtaiset muistiinpanot**
- **Ajantasaiset eläinluettelot**
- **Tositteet tilalle saapuneista ja tilalta lähteneistä tuotantopanoksista ja tuotteista, esim:**
 - lisäysaineiston alkuperän osoittavat ostotositteet ja vakuustodistukset
 - tavarantoimittajan voimassa oleva luomusertifikaatti löytyy [Traces-järjestelmän hakupalvelusta](#), josta voit niitä tarkastaa, tulostaa ja tallentaa.
 - asiakirjat, joilla osoitetaan ostettujen ja vastaanotettujen tuotteiden täyttävän luomuehtojen vaatimukset (esim. saateasiakirjat, vaatimuksenmukaisuusvakuutukset ja viljapassit)
 - vastaavat tositteet kaikista tilalta lähteneistä tuotteista, myös pystyyn myydyn tai luovutetun sadon osalta.
- **Mahdolliset selvitykset, sopimukset ja luvat, kuten:**
 - selvitys hankitun lannan laajaperäisyydestä (ei saa olla viittä vuotta vanhempi)
 - vuokra- ja alihankintasopimukset: varmista, että sopimukset ovat ajantasaisia
 - luvat tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön ja muut toimijakohtaiset luvat
 - eläintuotannon luvat

Tarkastuskertomuksen allekirjoittaminen sähköistä tarkastuslomaketta käytettäessä

Suurin osa luomukasvintuotannon tarkastuskertomuksista tehdään sähköisellä lomakkeella (Luova). Kun luomutarkastus on tehty Luovalla, saat tarkastuksesta kuittauspyynnön sähköpostiisi. Tämän sähköpostin linkistä tehty kuittaus korvaa paperisen tarkastuslomakkeen allekirjoituksen. Sähköpostiin lähetetty kuittauspyyntö -linkki tarkastuksesta on voimassa vain lähetyvuorokauden klo 24.00 asti, joten muistathan kuitata ajoissa sähköpostiisi tulleen kuittauspyyntö sähköpostin.

Tarkastuksen yhteenveto on kuittauspyyntö sähköpostin liitteenä pdf:nä.

Pikapalautteen antaminen tarkastuksesta

Kuitattuasi tarkastuksen sähköpostin kuittauspyyntölinkistä, saat ilmoituksen "Kuittaus onnistui. Voit poistua sivulta." Viestissä on myös linkki pikapalautteeseen. Voit myöhemminkin palata pikapalautteeseen saman linkin kautta, vaikka tarkastuksen kuittausta et enää voi tehdä. Linkin painaminen avaa näkymän, jossa valitaan "Kuittaa tarkastus vastaanotetuksi", minkä jälkeen

avautuu näkymä pikapalautteen antamiseksi. Jos linkki on vanhentunut, näkyy virheilmoitus, mutta pikapalautteen linkki toimii edelleen.

Luomuvälvönnän maksut vuonna 2025

Vuonna 2025 kaikilla toimijoilla on samansuuruinen perusmaksu. Perusmaksu vuonna 2025 on 220 euroa. Lisäksi luomutilojen tarkastuksista peritään tuntihinta 156 euroa/tunti jokaiselta alkavalta puolelta tunnilta.

Viljelijältä perittävä luomuvälvönnän tarkastusmaksu perustuu Maa- ja metsätalousministeriön asetukseen Ruokaviraston maksullisista suoritteista 820/2024. Luonnonmukaisen tuotannon tarkastusten viljelijälaskutuksesta vastaa Ruokavirasto. Laskutusperusteet kaikkien tuotantosuuntien osalta ovat tuntiperusteisia. Hinnasto – Ruokavirasto
https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/viljelijat/luomutilat/ajankohtaista/luomuvälvönnän_maksut_ohje_2025_fi.pdf

Valvonnasta eroaminen tai muutokset toiminnassa

Ilmoita välvönnästä eroamisesta kirjallisesti oman alueesi ELY-keskukselle. Jos sinulla on varastossa tuotteita, joita haluat markkinoida luomutuotteina, jää luomuvälvönnästä varastojen osalta. Ilmoita myös, jos olet lopettanut valmistustoiminnan, jotta ELY-keskus ei toimeksi anna tarkastusta turhaan. Toimijaa voidaan laskuttaa, jos tarkastus on ennätetty toimeksi antaa tarkastajalle ja tarkastuskäynti on turha. Jos tilan toiminnassa tapahtuu muita muutoksia, ilmoita myös niistä ELY-keskukselle hyvissä ajoin. Lomake: [muutosilmoitus_fi.pdf \(ruokavirasto.fi\)](#)

3. Tunnista ja hallitse jäämäriskejä luomutuotannossa kielletyistä aineista

Luomuviljelijän on tunnistettava ja hallittava jäämäriskejä luomutuotannossa kielletyistä aineista. Ohjetta ”Riskienarviointi ja toimintaohjeiden laatiminen / [Esimerkkejä riskeistä, joiden tunnistamiseksi, ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi toimintaohjeen laatiminen voi olla tarpeellista](#)” on täydennetty. Monet tavanomaisessa viljelyssä käytettyjen kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeet sisältävät aineilla käsiteltyjen kasvestojen satojen, kasvinosien ja satojätteiden käytön rajoituksia. Huomioi rajoitukset ennen kun vastaanotat esimerkiksi tavanomaista lantaa, kompostin raaka-aineita ja eläinten kuivikkeita.

4. Näytteenotto luomutiloilla

Ruokavirasto laatii valtakunnallisen suunnitelman näytteenottoa varten luomutuotannossa kiellettyjen aineiden ja tuotantomenettelyjen, kuten torjunta-aineiden, muuntogeenisten organismien ja lisäaineiden käytön valvomiseksi. Suunnitelmaan perustuvia näytteitä otetaan pääasiassa luomutarkastuksen yhteydessä, ja vain tarvittaessa erillisillä käynneillä. Näytteitä otetaan myös luomuviljan vastaanottopisteissä, joissa on automaattisia näytteenottolaitteistoja. Näytteitä ottavat Ruokaviraston valtuuttamat tarkastajat ja ELY-keskusten henkilökunta.

Näytteenottosuunnitelmaan perustavasta näytteenotosta ei peritä erillistä maksua.

Muusta kuin näytteenottosuunnitelmaan perustavasta näytteenotosta, kuten toimijan pyynnöstä otetun tai epäilyyn perustavan näytteen analysoinnista peritään maksu (528 euroa/näyte).

5. Luomusertifikaatit löytyvät sähköisestä rekisteristä

Luomusertifikaatti luodaan komission ylläpitämässä Traces-järjestelmässä. ELY-keskus myöntää sertifikaatin toimijalle. Luomusertifikaatti osoittaa välvönnästä kuulumisen ja luomusertifikaatilla on ainakin seuraavat tiedot:

- Toimijan tai toimijaryhmän yleiset tiedot
- Toimijan tai toimijaryhmän luomutoiminta
- Tuoteluokat, joille toimija on saanut luomuhyväksynnät
- Viranomaisen vahvistus

Myönnetty luomusertifikaatti löytyy kuluvan valvontavuoden osalta [Traces-järjestelmän hakupalvelusta](#). Järjestelmä toimii parhaiten Chrome, FireFox tai Edge-selaimilla. Säilytä aiemmat sertifikaatit mahdollista myöhempää tarkastelua varten.

6. ELY-keskusten ja Ruokaviraston luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

Lisätietoja saa ELY-keskuksen ja Ruokaviraston luomuasiantuntijoilta. Kysymyksiä, ilmoituksia, hakemuksia ja muita asiakirjoja voi toimittaa ELY-keskuksiin myös sähköpostilla.

Lähetä ELY-keskuksen luomuvalvontaa koskevat kysymyksesi ensisijaisesti yhteissähköpostiosoitteeseen ja toissijaisesti suoraan luomuasiantuntijalle.

Muista lähettää hakemukset ja ilmoitukset aina kirjaamoon.

Kaikkien ELY-keskusten kirjaamon osoite on samaa muotoa eli esimerkiksi: kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi. Ruokaviraston kirjaamon osoite on kirjaamo@ruokavirasto.fi. ELY-keskusten sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi ja Ruokaviraston etunimi.sukunimi@ruokavirasto.fi. Ruokaviraston luomuvalvonnan sähköpostilaatikat: luomulisaysaineisto@ruokavirasto.fi ja luomuelintarvike@ruokavirasto.fi.

Ruokaviraston luomuasiantuntijoiden yhteystietoja:

yksikönjohtaja Tiina Lapveteläinen

jaostopäällikkö Marja Ylätalo

alkutuotanto: erityisasiantuntija Sampsa Heinonen (kasvintuotanto)

luomukotieläintuotannon osalta ei toistaiseksi yhteyshenkilöä

rehut: ylitarkastaja Pinja Pettinen 9/2025 asti (Nora Mäntysaari)

lisäysaineistot, ELMO: ylitarkastaja Leena Kankaanpää

elintarvikkeet: erityisasiantuntija Teija Linden, erityisasiantuntija Marika Määttä, erityisasiantuntija Tarja Vanninen (vienti), erityisasiantuntija Liina-Lotta Nousiainen

Luomuaurinko -merkki, lomakkeet: suunnittelija Saila Rake

tietojärjestelmät; LUOVA, TOUKO; luomuvalvonnan näytteenoton ELY-ohjaus: erityisasiantuntija Virpi Aspelin-Nieminen

juristi Sofia Lakka

Päiväys
26.3.2025

Dnro
1686/04.02.20.10/2025

ELY-keskusten ja niiden luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

ELY-keskus	Yhteissähköposti	Osoite	Yhteyshenkilö	Puhelin
Uusimaa	uudely.luomu@ely-keskus.fi	PL 36, 00521 Helsinki	Tobias Bruce Hanna Karnijoki puhelinvaihde	02950 21143 02950 21067 02950 21000
Varsinais-Suomi	luomu.varsinais-suomi@ely-keskus.fi	PL 236, 20101 Turku	Kitty Enberg Eila Strang Mikko Torkkeli	02950 22555 02950 22667 02950 23105
Satakunta	luomu.satakunta@ely-keskus.fi	PL 266, 28101 Pori	Mirella Levomäki Teija Rinne	02950 22063 02950 22075
Häme	luomu.hame@ely-keskus.fi	PL 29, 15141 Lahti	Annemari Sillanpää Emilia Kavuncu	02950 25047 02950 25167
Pirkanmaa	ymparistosopimukset.pirkanmaa@ely-keskus.fi	PL 297, 33101 Tampere	Marika Arrajoki-Alanen Minna-Liisa Leppämäki	02950 36040 02950 36134
Kaakkois-Suomi	luomu.kaakkois-suomi@ely-keskus.fi	PL 1041, 45101 Kouvola	Jaana Saukko Nina Aapro	02950 29012 02950 29319
Etelä-Savo	luomu.ymparistosopimus.etela-savo@ely-keskus.fi	PL 164, 50101 Mikkeli	Anne Manninen	02950 24262
Pohjois-Savo	luomu.pohjois-savo@ely-keskus.fi	PL 2000, 70101 Kuopio	Anni Markkanen Saara Markkanen	02950 16605 02950 26076
Pohjois-Karjala		PL 69, 80101 Joensuu	Merja Ignatius	02950 26054
Keski-Suomi	luomu.keski-suomi@ely-keskus.fi	PL 250, 40101 Jyväskylä	Kari Alatalo Aki Yli-Mannila	02950 24148 02950 24281
Etelä-Pohjanmaa	luomu.e-p@ely-keskus.fi	PL 156, 60101 Seinäjoki	Tuomo Saarinen Essi Kiili Anu Köykkä	02950 27339 02950 27648 02950 27580
Pohjanmaa, Vaasa		PL 131, 65101 Vaasa	Tomas Räfså Jan Flemming	02950 28609 02950 28548
Pohjanmaa, Kokkola		PL 240, 67101 Kokkola	Lars Björkgård Heidi Häggblom	02950 28540 02950 16417
Pohjois-Pohjanmaa	luomu.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi	PL 86, 90101 Oulu	Johanna Honkanen Anna-Leena Vierimaa	02950 38058 02950 38073
Kainuu	luomu.kainuu@ely-keskus.fi	PL 115, 87101 Kajaani	Katie Halonen	02950 23583
Lappi	valvonta.lappi@ely-keskus.fi	PL 8060, 96101 Rovaniemi	Juha Harri	02950 37326

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Muutoksia ja täydennyksiä luomukasvintuotannon ehtoihin

Ruokaviraston ohjetta Luonnonmukaisen kasvintuotannon ehdot on päivitetty.

Tärkeimmät muutokset:

- Poistettu vaatimus, jonka mukaan pienisiemenisten palkokasvilajien siementen osuuden siemenseoksissa tulee olla vähintään 15 prosenttia. Muutetun ohjeen mukaan palkokasvivuodeksi laskettavan nurmen perustamiseen riittää nurmiseos, jossa pienisiemenisten palkokasvilajien siementen osuus on vähintään 3 kg/ha.
- Lisätty maininta, että pienisiemenisten palkokasvilajien siementen määrä voi perustelluista syistä olla vähemmän kuin 3 kg/ha, kun määrä on riittävä asianmukaisen kasvuston perustamiseksi ja tarvittaessa täydennyskylvämällä.
- Lisätty ekojärjestelmätuen monimuotoisuuskasvien toimenpiteitä koskevia tulkintoja, joita voit soveltaa viljelykiertoja ja maan viljavuutta koskevissa vaatimuksissa:
 - monimuotoisuuskasvustot ovat aina myös viljavuuskasvustoja
 - monimuotoisuuskasvuston voi huomioida palkokasvivuodeksi peltokasvikierrossa, kun palkokasvia on kylvetty riittävästi
 - niin kauan kun monimuotoisuuskasvusto (esimerkiksi riistapello) on nurmea, ei peltolohkoa koske peltokasvien viljelykierron vähimmäisvaatimukset

Ohje on Ruokaviraston internet-sivulta: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomun lomakkeet ja ohjeet > [Kasvintuotannon ehdot. Tiivistelmä 3.2.2025 ja 25.3.2025 julkaisuista muutoksista](#) on ohjeen lopussa.

2. Luomulisäysaineistorekisteri, kansallinen luettelo ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa

[Kasvien lisäysaineistorekisteriin](#) on koottu markkinoilla oleva siemenerät, taimet ja kasvullinen lisäysaineisto sekä luonnonmukaisesti että siirtymävaiheen tuotteena tuotetun lisäysaineiston osalta. Rekisterin tiedot perustuvat pakkaamoiden ja kauppiaiden omiin ilmoituksiin ja se on saatavissa internet-osoitteesta: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Luomulisäysaineistorekisteri](#).

Jos luomusiementä tai muuta luomulisäysaineistoa ei ole saatavissa, tarvitsen voimassa olevan luvan tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön. Se voi olla kasvilajia koskeva lupa kaikille luomuviljelijöille (Ruokaviraston **yleinen lupa**) tai ELY-keskuksen myöntämä **eräkohtainen lupa** yhdelle luomuviljelijälle ja erälle.

Kansallinen luettelo 2025

[Kansallinen luettelo](#) merkitään lisäysaineisto, josta on katsottu olevan luonnonmukaista ja siirtymävaiheen lisäysaineistoa määrällisesti ja sopivina lajikkeina riittävästi saatavilla Suomen markkinoilla. Luettelo on merkityille lajeille, alalajeille, lajikkeille tai lajikkeiden ryhmille ei ELY-keskus voi antaa eräkohtaisia lupia käyttää tavanomaista lisäysaineistoa, paitsi kun se on perusteltua tutkimusta, pienimuotoisia kenttäkokeita, lajikkeiden suojelua tai tuoteinnovointia varten. ELY-keskuksen luvan voi saada myös uuden lisäysaineiston tuotantoon, esimerkiksi tilan oman siemenen tuotantoon TOS-järjestelmän piirissä oleville lajeille.

[Kansalliseen luettelo](#) 2025 (voimassa 1.2.2025 -31.1.2026) on merkitty seuraavien lajien siemen:

- auringonkukka
- herne (ei koske ruokahernettä)
- syysruis (ei koske hybridilajikkeita)

Päiväys
26.3.2025Dnro
1686/04.02.20.10/2025

- syysrypsi
- syysvehnä
- viljatatar eli tattari
- nurminata
- puna-apila
- rehuvirna
- ruisvirna
- ruokonata
- timotei

Taimien ja kasvullisen lisäysaineiston osalta kansalliseen luetteloon on merkitty seuraava lisäysaineisto:

- mustaherukka (taimet ja pistokkaat)
- viherherukka (taimet ja pistokkaat)
- puutarhamansikka (taimet ja pistokkaat)
- vadelma (taimet ja pistokkaat)
- omena (taimet, ei koske pistokkaita)
- ruusukvitteni (taimet, ei koske pistokkaita)

Ruokaviraston yleinen lupa 2025

[Ruokaviraston yleinen lupa 2025](#) sisältää luettelon kasvilajeista, lajikkeista ja muusta lisäysaineistosta, joista on lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa.

Ruokaviraston yleisen luvan piirissä 1.2.2025 olevia kasvilajeja ei poisteta yleisestä luvasta ajalla 1.2.2025 -31.1.2026, vaikka markkinoille kyseisenä aikana tulleita eriä merkittäisiin luomulisäysaineistorekisteriin. Tästä syystä samoja lajeja voi tänä aikana olla sekä luomulisäysaineistorekisterissä että yleisen luvan piirissä.

Huomioi, että vanhan tavanomaisen siemenvaraston käyttömahdollisuus kasvukaudella 2025 yleiseen lupaan perustuen edellyttää, että lisäysaineisto on yleisessä luvassa, joka on voimassa 1.2.2025.

Lisäysaineisto, joka on yleisessä luvassa 2025 ei takaa, että sama lisäysaineisto olisi vuoden 2026 yleisessä luvassa. Jos haluat varmistua tavanomaisen lisäysaineiston käyttömahdollisuudesta kasvukaudella 2026 ennen kun Ruokaviraston yleinen lupa vuodelle 2026 on annettu, on sinun haettava ELY-keskuksen eräkohtaista lupaa kasvukauden 2025 jälkeen.

Löydät voimassa olevan yleisen luvan 2025 ja koosteen edellisestä, eli 1.2.2024 -31.12.2025 voimassa olleen yleisen luvan internet-sivulta: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Yleinen lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa](#).

Ilmoita yleisellä luvalla käytetystä tavanomaisesta lisäysaineistosta

Luomuviljelijöiden on yleistä lupaa käyttäessään pidettävä kirjaa käytetyn lisäysaineiston määrästä ja ilmoitettava niistä luomuvälvonnalle. Tee sähköinen ilmoitus kalenterivuoden 2024 aikana yleisellä luvalla käyttämästäsi lisäysaineistosta **31.5.2025 mennessä**. Linkki sähköiseen kyselyyn on Ruokaviraston internetsivulla Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Yleinen lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa](#). Vuonna 2025 käytetyn tavanomaisen lisäysaineiston osalta uusi sähköinen kysely avataan 30.6.2025 mennessä.

Tavanomainen kantasiemen on yleisessä luvassa

Sertifioitua siementuotantoa varten on tavanomaisesti tuotetulle kantasiemenelle voimassa yleinen lupa kasvukaudelle 2025. Yleinen lupa koskee lajien esiperussiementä, perussiementä

sekä niitä sertifioitujen siemenen sukupolvia, joista voidaan tuottaa sertifioitua siementä. Lajit ja lajiryhmät, joita lupa koskee, on lueteltu Ruokaviraston yleisen luvan liitteessä.

ELY-keskusten eräkohtainen lupa

Luvan myöntämisen edellytyksistä, hakuohjeista ja -lomakkeista on kerrottu hakemuslomakkeen täyttöohjeissa: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#) > [Luomuvälöntälomake 9c, lupa tavanomaisesti tuotetun lisäysaineiston käyttöön](#).

Huomioi, että eräkohtaisia lisäysaineistolupia voi hakea myös sähköisessä Touko-asiointipalvelussa. Asiointipalvelua voivat käyttää luomuvälöntään kuuluvat henkilöasiakkaat, jolla on maatilatunnus sekä maatilayritykset, jolla on Y-tunnus. Kirjautu Touko-asiointipalveluun osoitteessa <https://touko.ruokavirasto.fi> Lisätietoja: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset
<https://www.ruokavirasto.fi/teemat/luomu/luomumaatilat/luomukasvit/Luomun-tuotantopanokset/>

Muista tärkeät päivämäärät 2025:

- **15. huhtikuuta:** Toimitusvaikeus tarkoittaa tilannetta, missä yksikään myyjä ei pysty toimittamaan luomulisäysaineistoa ennen kylvöä tai istutusta, vaikka luomuviljelijä on tilannut lisäysaineiston hyvissä ajoin. Ruokavirasto katsoo, että kevätkylvöisten kasvien osalta kohtuullinen takaraja toimitukselle on 15.4.2025. Tämän jälkeen lupahakemusta voi perustella toimitusvaikeudella, eikä hakemuksen lähettämistä ELY-keskukseen enää ole syytä viivyttää.
- **1. toukokuuta:** Poikkeuslupaa on normaalisti haettava viimeistään 1. toukokuuta, mutta kylvö on sallittu vasta kun lupa on myönnetty.
- **31. toukokuuta:** Tee sähköinen ilmoitus kalenterivuoden 2024 aikana yleisellä luvalla käyttämästäsi lisäysaineistosta toukokuun loppuun mennessä.

3. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä

Ruokaviraston internet-sivuilla pidetään yllä luetteloita luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista:

Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Luomulannoitteet](#)

Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Kasvinsuojelu](#)

4. Malliasia-asiakirjoja ja lomakkeita

Kasvintuotantoon liittyviä malliasiakirjoja, esimerkiksi luomusuunnitelma ja muita lomakkeita löydät Ruokaviraston internet-sivulla [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#).
[Luomusuunnitelma](#)

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. EU:n uusi luomuasetus, tutustu tuotantoehtoihin

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/848 soveltaminen alkoi 1.1.2022.

Uusi luomuasetus toi muutoksia luomukotieläintuotantoon, erityisesti siipikarjasektorille: Siipikarjatuotannon osalta tulee huomioida siipikarjarakennuksia koskeva ensimmäinen siirtymäaika, joka umpeutui 31.12.2024.

Muista muutoksista liittyen sika- ja siipikarjatuotantoon asetus antaa siirtymäaikoja, ja ne löytyvät uusista luomueläintuotannon tuotantoehdoista:

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/oppaat/luomuelain/elaintuotannon-ehdot/>.

Luomumehiläishoidon tuotantoehdot löytyvät:

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/oppaat/luomumehilaiset/mehilaishoidon-ehdot/>.

Lue tuotantoehdot ja tarvittaessa ota yhteys ELY-keskuksen luomuasiantuntijaan!

2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu

Lintuinfluenssaviruksen leviämisen estämiseksi siipikarja on suojattava kontakteilta luonnonvaraisiin lintuihin 8.2.2025 – 31.5.2025 välisenä aikana. Lisää lintuinfluenssasta:

<https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/siipikarja/lintuinfluenssa/>

3. Eläinten myynti ja osto

Luomueläimiä myytäessä tai ostettaessa varmistu, että eläintä seuraa aina voimassa oleva luomusertifikaatti ja saateasiakirja/vaatimuksenmukaisuusvakuutus. Luomusertifikaatti kertoo toimijan kuulumisesta luomuvalvontaan ja saateasiakirjalla/vaatimuksenmukaisuusvakuutuksella toimija todistaa eläimen tai tuote-erän luomukelpoisuuden. Myytäessä eläin on joko luomu tai tavanomainen, ei koskaan siirtymävaiheessa. Poikineita naaraspuolisia tavanomaisia eläimiä voi jalostukseen hankkia ainoastaan, mikäli eläimet kuuluvat alkuperäisrotuihin (tuotantoehdot kappale 5.3.1 Alkuperäisrotujen eläimet).

4. Luomueläinten ruokintaan uusia vaihtoehtoja

Luomueläinten ruokinnan tulee aina perustua 100 % luomurehuihin ja sallittuihin tavanomaisiin rehu- ja lisäaineisiin.

Asetus (EU) 2021/1165 sallii tavanomaisten propyleeniglykolin, leväöljyn ja kalsiumkloridin käytön rehuaineena. Uusia sallittuja hivenaineita ovat rautakelaatti ja -dekstraani, kuparikelaatti, mangaanikelaatit, sinkkikelaatti ja seleenihiiva.

Käyttötarkoitukset ja -kohteet on määriteltä tarkasti. Kalsiumkloridia, propyleeniglykolia ja rautadekstraania voidaan käyttää vain erityisravinnoksi.

- **Kalsiumkloridia** voidaan käyttää poikimahalvauksen ja veren alentuneen kalsiumpitoisuuden aiheuttaman riskin vähentämiseen lypsylehmillä.
- **Propyleeniglykolia** voidaan antaa ketoosivaaran vähentämiseen lypsylehmille, uuhille ja kutuille.
- **Rautadekstraania** voidaan antaa porsaille syntymän jälkeen riittämättömien rautavarastojen täydentämiseen.

Uusien rehu- ja hivenaineiden käyttömahdollisuus muuttaa tammikuussa 2019 annettua Ruokaviraston linjausta. Kalsiumpropionaattia ja rauta(II)fumaraattia ei ole enää mahdollista

käyttää luomueläimille. Käytöstä poistui toimintamalli, jossa eläinlääkäri laati tilalle listan poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetuista valmisteista ja lista liitettiin osaksi tilan eläintenhoitosuunnitelmaa.

Luonnonmukaisessa tuotannossa käytettävien täydennysrehujen tulee muiden rehujen tavoin olla luomuasetuksen mukaisia. Lähtökohtaisesti tämä tarkoittaa sitä, että rehuaineiden tulee olla luonnonmukaisesti tuotettuja. Jos näin ei ole, tulee rehuaineiden löytyä luomun täytäntöönpanoasetuksen liitteestä 3. Luomukotieläinten ruokinta perustuu EU-lainsäädäntöön, eikä siitä ole mahdollista kansallisesti poiketa. Esimerkiksi täydennysrehujen kantaja-aineiden tulee olla luonnonmukaisesti tuotettuja tai löytyä luomun täytäntöönpanoasetuksen liitteestä 3.

Valvonnassa lähdetään siitä ajatuksesta, että viljelijän on voitava luottaa ostamansa täydennysrehun merkintöihin. Täydennysrehujen merkintöjä tarkastetaan erityisesti luomurehuja valmistaviin yrityksiin kohdistuvilla tarkastuskäynneillä. Tavanomaisten rehujen käyttö tilalla on sallittua vain poikkeusluvalla ja hätätilanteessa.

5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten

Kaikkien ostorehujen (esim. kivennäiset, vitamiinit, täydennysrehut), säilöntäaineiden ja tuotantotilojen puhdistus- ja desinfiointiaineiden tuoteselosteet tulee ottaa talteen tarkastusta varten. Mikäli tuoteselostetta ei voi irrottaa pakkauksesta, ota tuoteselosteesta kuva.

Muista myös:

- Varmista, että käytössäsi on viimeisin versio Eläintuotannon ehdoista!
- Vastikkeetta hankittu luomurehu (tavallisimmin säilörehu, heinä tai vilja) on ostorehua eli myös siltä edellytetään asiakirjoja.
- Mikäli käytössäsi on tavanomaista valkuaisrehua (käyttö luvalla sallittua vain alle 35 kiloille porsaille ja nuorelle siipikarjalle), SV1- tai SV2-rehua, valmistaudu esittämään tarkastajalle laskelma rehujen käyttöprosentista samoin kuin laskelma, josta käy ilmi väkirehu-karkearehu-suhde eläinryhmittäin. Valmiit laskelmat nopeuttavat tarkastusta ja alentavat siten tarkastuksen hintaa.
- **Mikäli tarvittavat eläintuotannon lupaa/lupia (lomake 9b), toimita hakemus perusteluineen ja tarvittavine liitteineen huolellisesti täytettynä ajoissa ELY-keskuksen tai Ruokaviraston kirjaamoon.** Valmistaudu esittämään luvat tarkastajalle.
- Nautojen ulkoilu laidunkaudella: Laidunkaudella tulee kaikkien nautojen päästä päivittäin laitumelle.

Poikkeus laidunnusvaatimukseen:

1. Yli vuodenikäisten sonnien osalta laiduntamisvaatimuksesta voidaan poiketa niin, että niiden tulee päästä päivittäin vähintään ulkotarhaan tai -jaloittelualueelle. Jos yli vuodenikäiset sonnit ovat laidunkauden ulkotarhassa tai -jaloittelualueella ja jäävät laidunkauden jälkeen tilalle, tulee niiden päästä päivittäin ulkoilemaan talvikaudella.
2. Sairas eläin voi kesäaikana olla tilapäisesti sisätiloissa, josta se joko palaa laumaan tai menee teuraaksi.

Tuotantoehdoissa: Mikäli eläimet ovat laidunkaudella tuotantoehtojen vastaisesti sisätiloissa tai tarhoissa/ulkojaloittelualueilla (lukuun ottamatta: sairaat eläimet ja yli yksivuotiaat sonnit, myös mahdolliset tilapäiset poikkeukset johtuen sääolosuhteista ja maaperän kunnosta), on asiasta mahdollisimman pian tehtävä ilmoitus perusteluineen ELY-keskukseen.

Ohjeistusta voidaan hyödyntää esimerkiksi teuraskuljetuksen viivästyessä toimijasta riippumattomasta syystä tai toimijan äkillisestä sairastapauksesta johtuen. Laidunnuksen toteutus, ml. laidunkaudella mahdollisesti tapahtuvien poikimisten ja vieroitusten toteutus tulee kuvata yksityiskohtaisesti luomueläinsuunnitelmassa.